

СЕКЦІЯ ІІІ

Сучасні виклики в удосконаленні теорії та практики аудиту

УДК 657

Василюк Аліна

*студентка гр.ОА 61м спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К. П. к.е.н.,
доцент кафедри обліку та аудиту*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЙОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Кожне підприємство в процесі своєї діяльності має на меті отримання прибутку і подальшої успішної роботи. Все це можливо зробити лише при правильному управлінському рішенні. Для цього необхідно користуватись формами фінансової звітності. Це дасть можливість проаналізувати всі фінансові показники, за допомогою яких буде виявлено проблеми підприємства. Бухгалтерська фінансова звітність підприємств, а саме бухгалтерський баланс являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки господарсько-фінансової діяльності підприємства за минулий період (місяць, квартал, рік). Вона складається підрахунком, групуванням і спеціальною обробкою даних поточного бухгалтерського обліку і є завершальною його стадією.

Актуальність дослідження та процесу вдосконалення бухгалтерського балансу протягом часу не зменшується, оскільки кількість підприємств зростає і необхідність його складання та аналізу також. В процесі складання звітності виникають питання про правильність заповнення окремих показників та чи є даний звіт достатньо зрозумілим для зовнішніх користувачів. Тому постають питання про можливість вдосконалення бухгалтерського балансу.

Аналізована тема є досить актуальною в нас час, оскільки питання, як покращити показники бухгалтерського балансу, щоб фінансовий результат діяльності підприємства повною мірою характеризував його роботу займаються досить багато науковців.

Дослідження бухгалтерського балансу займалися значна кількість вчених. Кожен із них вніс свій вагомий внесок у формування та покращення даного виду звітності в Україні.

На думку Кулик В.А., варто виокремити п'ять основних етапів розвитку бухгалтерського балансу, які ілюструють еволюцію даного поняття, набуття ним характерних ознак та властивостей, починаючи з балансу як економічної категорії та, закінчуючи балансом як елементом методу бухгалтерського обліку і формою фінансової звітності: I етап – зародження балансу як економічної категорії, II етап – зародження балансу як облікової категорії, III етап – розвиток балансу у межах різних наукових напрямів, IV етап – розвиток балансу у межах облікової концепції, V етап – уніфікація бухгалтерського балансу.

Найважливішою з обов'язкових форм звітності є бухгалтерський баланс, який містить інформацію про структуру активів, зобов'язань та власного капіталу. Дані в балансі наводяться на початок та кінець періоду, що дає можливість виявити зміни за певний період у складі статей та проаналізувати фінансовий стан підприємства.

Зміст і форма фінансової звітності, вимоги до розкриття її статей регламентуються Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Однак необхідно відмітити, що на сьогоднішній день баланс та інші форми фінансової звітності не повністю відповідають

потребам аналізу фінансового стану. Основною причиною, що заважає чіткому розумінню та ефективному використанню фінансової звітності є невідповідність розміщення окремих статей та елементів звітних форм потребам аналізу.

Бухгалтерський баланс не повною мірою відповідає потребам користувачів. Наприклад, балансах українських підприємств немає чіткого розмежування поточних і довгострокових активів і зобов'язань. Так, розділ II пасиву балансу «Забезпечення наступних витрат і платежів» і розділ V «Доходи майбутніх періодів» є зобов'язаннями з невизначеним терміном погашення. У розділі III активу балансу «Витрати майбутніх періодів» можуть відображатися як витрати, які стосуються наступного облікового періоду і визнаються оборотними активами, так і витрати, які будуть віднесені на пізніші періоди, які визнаються необоротними активами. Розділ IV активу балансу «Необоротні активи та групи вибуття» також спричиняє труднощі при розрахунку фінансових показників, тому що назва розділу свідчить про його приналежність до необоротних активів, в той час, як умовою віднесення активів до даного розділу є обов'язкова їх реалізація протягом звітного періоду.

Отже, врахувавши запропоновані зміни, баланс буде охоплювати два розділи в активі («Необоротні активи», «Оборотні активи») і три розділи в пасиві («Власний капітал», «Довгострокові зобов'язання», «Поточні зобов'язання»). На основі аналізу формування статей балансу, можна створити внутрішній звіт підприємства в якому, залишити тільки ті статті, які використовуються певним підприємством. Це значно полегшить порядок заповнення та для керівників буде більш доступніше.

Бухгалтерський баланс у різних країнах має певні особливості. Особливостями побудови бухгалтерського балансу в іноземних країнах вважають форму розташування активу та пасиву – вертикальна чи горизонтальна, а також принцип групування статей. Балансове розміщення статей може мати різні варіанти. Горизонтальна форма балансу використовується в Україні, Франції, Бельгії, Німеччині, Росії, Португалії, США, Італії, де актив відображається ліворуч, а пасив – праворуч. У Великій Британії традиційним є зворотне розміщення, тому статті балансу наводяться послідовно одна за одною.

На сьогодні проблеми формування фінансових результатів набувають актуальності і це обумовлює необхідність поглибленого вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду, пошуку напрямків удосконалення обліку та посилення контролю за повнотою отримання доходів, економією витрат та формуванням прибутку (збитку). Вона торкається таких життєвоважливих для будь-якого підприємства аспектів, як вільна орієнтація у фінансовому житті суб'єкта господарської діяльності, що дає можливість планувати подальший розвиток, визначати поточне положення справ, ідентифікувати причини виникнення тієї чи іншої ситуації.

Отже, бухгалтерський баланс є однією з основних форм звітності, яка пройшла тривалий шлях від моменту своєї появи до сьогодення, поступово удосконалюючись в напрямі підвищення своєї інформативності та можливості використання в управлінні підприємством. Саме баланс є основною інформаційною базою для проведення аналізу фінансового стану підприємства, складу та структури майна та ефективності його використання, наявності власного капіталу, складу та динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості, що зумовлює його ключове значення у загальній системі фінансової звітності підприємства.

Список використаної літератури

1. Єфименко Т. І. Запровадження інтегрованої звітності та реформування бухгалтерського обліку в умовах євроінтеграції / Т. І. Єфименко // Фінанси України. – 2014. – № 10. – С. 7–23.
2. Опарін В. М. Фінанси: навч. посіб. / В. М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2012. – 240 с.
3. Непочатенко О, О. Фінанси підприємств / О. О. Непочатенко. – К.: ЦУЛ, 2013. – 504 с.
4. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 5-те вид. допов. і перероб. – К. : Алерта, 2013. – 982 с.
5. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 3-тє вид., Пилипів Надія Іванівна, Максимів Юлія Василівна, 2016 р. перероб. і доп. – Київ: Вид-во “Центр учбової літератури”, 2012. – 670 с.